Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

30. mai 2024*

Apellatsioonkaebus – Ühinemiseelse abi rahastamisvahend – Toetused – Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlused – Halduskaristus – Liidu üldeelarvest rahastatavatest hankemenetlustest ja toetuse andmise menetlustest kõrvalejätmine – Kõrvalejätmise avaldamine Euroopa Komisjoni veebisaidil – Karistuse proportsionaalsus – Lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsuse puudumise märkimata jätmine

Kohtuasjas C-130/23 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 2. märtsil 2023 esitatud apellatsioonkaebus,

Vialto Consulting Kft., asukoht Budapest (Ungari), esindajad: *dikigoroi* S. Paliou ja A. Skoulikis,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: T. Adamopoulos, F. Behre ja R. Pethke,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, kohtunikud J. Passer (ettekandja) ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: A. M. Collins,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

otsuse

1 Vialto Consulting Kft. (edaspidi „Vialto“) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 21. detsembri 2022. aasta kohtuotsuse Vialto Consulting *vs.* komisjon (T-537/18, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2022:852), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudega tühistada esiteks Euroopa Komisjoni 29. juuni 2018. aasta lõplik otsus, millega ta jäeti kahe aasta jooksul kõrvale hankemenetlustest, toetuse andmise menetlustest, rahastamisvahendite menetlustest (sihtotstarbeliste investeerimisvahendite ja finantsvahendite jaoks) ning auhinnamenetlustest, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT 2012, L 298, lk 1; parandus ELT 2015, L 115, lk 43), ning hankemenetlustest, mille suhtes kohaldatakse nõukogu 2. märtsi 2015. aasta määrust (EL) 2015/323, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust (ELT 2015, L 58, lk 17), ja nägi ette kõrvalejätmise avaldamise oma veebisaidil (edaspidi „vaidlusalune otsus“), ning teiseks hüvitada talle selle otsusega tekitatud kahju.

Õiguslik raamistik

2 Määruse nr 966/2012, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. oktoobri 2015. aasta määrusega (EL, Euratom) 2015/1929 (ELT 2015, L 286, lk 1) (edaspidi „määrus nr 966/2012“), artikli 105a „Liidu finantshuvide kaitse riskide avastamise ja halduskaristuste kohaldamise teel“ lõikes 1 oli sätestatud:

„Selleks et kaitsta liidu finantshuve, loob komisjon varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ning haldab seda.

Selle süsteemi eesmärk on hõlbustada järgmist:

[…]

b) ühes artikli 106 lõikes 1 nimetatud kõrvalejätmist põhjustavas olukorras olevate ettevõtjate kõrvalejätmine hankemenetlusest,

[…]“.

3 Määruse nr 966/2012 artikkel 106 oli sõnastatud järgmiselt:

„1. Hankija jätab ettevõtja käesoleva määrusega reguleeritud hankemenetlustest osalemisest kõrvale, kui

[…]

e) eelarvest rahastatava lepingu täitmisel on ettevõtja peamiste kohustuste täitmise osas esinenud märkimisväärseid puudujääke, mille tulemusel on tulnud leping ennetähtaegselt lõpetada või kohaldada leppetrahve või muid lepingujärgseid karistusi, või mis avastati eelarvevahendite käsutaja, [Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF)] või kontrollikoja poolt tehtud kontrollide, auditite või juurdluste käigus;

[…]

2. Lõpliku kohtuotsuse või, kui see on kohaldatav, lõpliku haldusotsuse puudumisel lõike 1 punktides c, d ja f nimetatud juhtudel või lõike 1 punktis e nimetatud juhul jätab hankija ettevõtja menetlusest kõrvale kõnealustes punktides osutatud tegevuse esialgse õigusliku klassifikatsiooni alusel, võttes arvesse artiklis 108 osutatud toimkonna soovituses sisalduvaid tuvastatud asjaolusid või muid järeldusi.

[…]

Esimeses lõigus osutatud asjaolud ja järeldused hõlmavad eelkõige järgmist:

a) kontrollikoja, OLAFi või siseauditi korraldatud auditite või juurdluste või eelarvevahendite käsutaja vastutusel korraldatud mis tahes muu kontrolli, auditi või kontrollimise käigus kindlaks tehtud asjaolud;

[…]

3. Kõik hankija artiklite 106–108 kohased otsused või, kui see on kohaldatav, kõik artiklis 108 osutatud toimkonna soovitused tehakse kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ning võttes eelkõige arvesse olukorra tõsidust, sealhulgas selle mõju liidu finantshuvidele ja mainele, kõnealusest rikkumisest möödunud ajavahemikku, rikkumise kestust ja kordumist, tahtlikku tegutsemist või hooletuse raskusastet, käesoleva artikli lõike 1 punkti b puhul asjaomast piiratud summat ning mis tahes muid leevendavaid asjaolusid, näiteks seda, mil määral teeb ettevõtja koostööd asjaomase pädeva asutusega või annab uurimise läbiviimisesse oma panuse, mida hankija tunnustab, või kõrvalejätmist põhjustavast olukorrast teatamine käesoleva artikli lõikes 10 osutatud kinnituse kaudu.

[…]

16. Selleks, et vajaduse korral tugevdada kõrvalejätmise ja/või rahalise karistuse hoiatavat mõju, avaldab komisjon käesoleva artikli lõike 1 punktides c, d, e ja f osutatud juhtudel, kui hankija ei otsusta teisiti, oma veebisaidil järgmise teabe kõrvalejätmise ja, kui see on kohaldatav, rahalise karistuse kohta:

a) asjaomase ettevõtja nimi;

b) kõrvalejätmist põhjustav olukord, viidates käesoleva artikli lõikele 1;

c) kõrvalejätmise kestus ja/või rahalise karistuse summa.

Kui otsus kõrvalejätmise ja/või rahalise karistuse määramise kohta on tehtud käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esialgse õigusliku hinnangu alusel, märgitakse avalikustamisel, et lõplik kohtuotsus või, kui see on asjakohane, lõplik haldusotsus puudub. Sellistel juhtudel avaldatakse viivitamatult teave mis tahes apellatsioonkaebuste, nende seisu ja tulemuste kohta ning hankija mis tahes läbivaadatud otsuse kohta. Kui on määratud rahaline karistus, märgitakse avalikustamisel ära ka see, kas see on tasutud.

[…]

17. Käesoleva artikli lõikes 16 osutatud teavet ei avaldata ühegi järgmise asjaolu korral:

[…]

b) kui avalikustamine põhjustaks asjaomasele ettevõtjale ebaproportsionaalset kahju või oleks muul moel ebaproportsionaalne, võttes aluseks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud proportsionaalsuse kriteeriumid ja rahalise karistuse suuruse;

[…]“.

4 Määruse 2015/1929 põhjenduses 21 oli märgitud:

„On oluline, et menetlusest kõrvalejätmise ja rahalise karistuse hoiatavat mõju saaks tugevdada. Sellega seoses peaks hoiatavat mõju tugevdama võimalus avaldada kõrvalejätmise ja/või rahalise karistusega seotud teavet, järgides täielikult andmekaitsealaseid nõudeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu [18. detsembri 2000. aasta] määruses (EÜ) nr 45/2001 [üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 2001, L 8, lk 1; ELT eriväljaanne 13/26, lk 102)] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu [24. oktoobri 1995. aasta] direktiivis 95/46/EÜ [üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355)]. See peaks aitama tagada, et asjaomane tegevus ei kordu. Õiguskindluse huvides ja kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega tuleks täpsustada, millistes olukordades ei tuleks sellist teavet avaldada. Hankija peaks oma hindamistes arvesse võtma toimkonna soovitusi. Füüsiliste isikute puhul tuleks isikuandmeid avaldada ainult erandjuhul, mis on põhjendatav käitumise raskusaste või selle mõjuga liidu finantshuvidele.“

Vaidluse taust

5 Üldkohus esitas vaidluse tausta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–22 ning käesoleva menetluse vajadustest lähtudes võib selle kokku võtta järgmiselt.

6 Apellant on Ungari õiguse alusel asutatud äriühing, kes osutab era- ja avaliku sektori ettevõtjatele ning asutustele nõustamisteenuseid.

7 Nõukogu 17. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1085/2006, millega luuakse ühinemiseelse abi rahastamisvahend (ELT 2006, L 210, lk 82), artikli 1 kohaselt abistab Euroopa Liit määruse lisades I ja II loetletud riike, kelle hulka kuulub Türgi Vabariik, nende järkjärgulisel vastavusseviimisel liidu standardite ja poliitikatega, sealhulgas vajadusel *acquis communautaire*’iga, pidades silmas riikide tulevast liikmelisust. Komisjoni 12. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 718/2007, millega rakendatakse määrust nr 1085/2006 (ELT 2007, L 170, lk 1), artiklis 10 on abi rakendamise üldpõhimõtetena ette nähtud, et komisjon annab teatava tegevuse haldamise üle abisaajale riigile, säilitades samal ajal lõpliku vastutuse üldeelarve täitmise eest. Detsentraliseeritud haldus hõlmab vähemalt pakkumismenetlust, lepingute sõlmimist ja väljamakseid.

8 Komisjon sõlmis Türgi Vabariigiga raamlepingu, milles on üldiselt kindlaks määratud koostööeeskirjad ühinemiseelse abi rahastamisvahendi raames antava abi kohta, ning rahastamislepingu. Määratud tegevusstruktuur määruse nr 718/2007 artikli 21 tähenduses oli Central Finance and Contracts Unit (lepingute sõlmimise ja rahastamise kesktalitus, CFCU). Üks

selle rahastamislepingu raames rahastatud projektidest oli projekt TR2010/0311.01 „Digitization of Land Parcel Identification System“ (maatükkide kindlakstegemise süsteemi digiteerimine). Viimast rahastati ligikaudu 37 miljoni euro ulatuses ja see koosnes kolmest rahastamisvahendist. Kolmandat rahastamisvahendit rakendati teenuste hankelepingu raames – mis sõlmiti 19. septembril 2014 CFCU ja konsortsiumi vahel, mis koosnes viiest osalisest, kelle hulgas oli ka apellant, ja mida juhtis Agrotec SpA – teenuste osutamise lepinguga viitega TR2010/0311.01-02/001.

9 Pärast juurdluse algatamist nimetatud projekti raames toime pandud korruptsiooni või pettuste tõttu otsustas OLAF Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määruse (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT 2013, L 248, lk 1), artikli 3 alusel läbi viia kontrolli apellandi ruumides.

10 12.–14. aprillil 2016 läbi viidud kontrolli käigus märgiti, et apellant keeldus andmast OLAFile teatavat teavet.

11 Pärast OLAFi juurdluse lõpetamist teatas CFCU Agrotecile sellest ning nimetatud ameti järeldusest, et apellant on rikkunud käesoleva kohtuotsuse punktis 8 viidatud teenuste osutamise lepingu üldtingimuste artiklit 25. Samuti teatas CFCU Agrotecile oma otsusest arvata apellant lepingust kõigiti välja ja jätkata selle lepingu täitmist. Seetõttu palus CFCU, et Agrotec lõpetaks apellandi tegevuse viivitamata alates 11. novembrist 2016 ning astuks vajalikud sammud apellandi väljaarvamiseks konsortsiumist, nimelt koostades sama lepingu lisa.

12 Vaidlusaluse otsusega, mis tehti apellandile teatavaks 4. juulil 2018, otsustas komisjon jätta ta määruse 2015/323 alusel kahe aasta jooksul kõrvale hankemenetlustest, toetuse andmise menetlustest ning rahastamisvahendite menetlustest, mida rahastatakse liidu üldeelarvest ja 11. Euroopa Arengufondist, ning kanda ta kaheks aastaks varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi, mis loodi määruse nr 966/2012 artikli 108 lõikega 1.

13 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et vaidlusaluse otsuse põhjenduse 77 kohaselt oli kõrvalejätmine põhjendatud, võttes arvesse olukorra tõsidust, mis tulenes asjaolust, et Vialto takistas OLAFil uurimist läbi viia ja kontrollida, kas väidetav pettus ja/või korruptsioon olid tõendatud, ning seda, et Vialto on rikkunud ühte põhilist kohustust lepingu täitmisel määruse nr 966/2012 artikli 106 lõike 3 tähenduses, kuna ta oli sõnaselgelt tunnistanud oma seisukohas määruse nr 966/2012 artiklis 108 osutatud toimkonnale, et ta keeldus võimaldamast OLAFil tutvuda taotletud andmetega.

14 Lisaks otsustas komisjon määruse nr 966/2012 artikli 106 lõike 16 kohaselt avaldada oma veebisaidil teabe kõrvalejätmise karistuse kohta. Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et vaidlusaluse otsuse põhjenduse 80 kohaselt oli avaldamismeede põhjendatud asjaoluga, et Vialto takistas OLAFil uurimist läbi viia ja et see oluliste lepinguliste kohustuste raske rikkumine ei võimaldanud kaitsta liidu finantshuve.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

15 Hagiavaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 13. septembril 2018, esitas Vialto hagi, paludes tühistada vaidlusaluse otsuse ning hüvitada talle tekitatud varalise ja mittevaralise kahju. Hagi põhjendamiseks esitas Vialto viis väidet.

16 Esimene väide käsitles komisjoni põhjendamiskohustuse rikkumist. Teise väite kohaselt oli rikutud nõukogu 11. novembri 1996. aasta määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT 1996, L 292, lk 2; ELT eriväljaanne 09/01, lk 303), artikli 7 lõiget 1. Kolmas väide puudutas hea halduse põhimõtte rikkumist. Neljas väide käsitles õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist. Viienda väite kohaselt oli lõpetuseks rikutud proportsionaalsuse põhimõtet.

17 Üldkohus lükkas kõik väited põhjendamatuse tõttu tagasi. Seetõttu jättis ta rahuldamata ka Vialto kahju hüvitamise nõuded, kuna need tuginesid samadele rikkumistele kui need, millele ta tugines tühistamisnõuetes, mille Üldkohus rahuldamata jättis.

18 Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsusega seega hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

19 Apellatsioonkaebuses palub Vialto Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

20 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus ilmselge põhjendamatuse tõttu tervikuna rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja Vialtolt.

Apellatsioonkaebus

21 Apellant esitab oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kolm väidet, millest esimese kahe kohaselt on Üldkohus proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise analüüsimisel rikkunud õigusnorme ja moonutanud faktilisi asjaolusid ning kolmanda kohaselt on kahju hüvitamise nõuete rahuldamata jätmisel rikutud õigusnormi.

Esimene väide

Poolte argumendid

22 Esimeses väites heidab Vialto Üldkohtule ette, et viimane rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 160, 164, 175, 177 ja 182 õigusnormi, kui ta leidis, et liidu rahastamisest kõrvalejätmise avaldamine komisjoni veebisaidil oli sobiv meede, et saavutada liidu finantshuvide kaitse eesmärk.

23 Eelkõige väidab Vialto esiteks, et Üldkohus tegi vea, kui ta otsustas, et see meede järgib proportsionaalsuse põhimõtet, vaatamata sellele, et puudus konkreetne ja eraldi põhjendus võrreldes kõrvalejätmise karistust õigustava põhjendusega, milleks on toime pandud rikkumise raskus. Kuigi Üldkohus möönis, et avaldamismeetme suhtes tuleb läbi viia proportsionaalsuse analüüs, mis on eraldiseisev menetlusest kõrvalejätmise karistuse suhtes tehtavast analüüsist, ei hinnanud ta asjaolu, et komisjoni põhjendused, mis on lisatud otsusele kõrvalejätmise avaldamise meetme kohta, ei erine kõrvalejätmise karistust puudutavatest põhjendustest ning et need ei ole spetsiifilised.

24 Lisaks vaidleb Vialto vastu avaldamismeetme sobivusele liidu finantshuvide kaitse eesmärgi saavutamiseks. Taoline avaldamine komisjoni veebisaidil ei kaitse kuidagi liidu finantshuve, vaid selle ainus eesmärk on hoiatada kolmandaid isikuid, kes sõlmivad komisjoniga lepinguid, et nad hoiduksid eeskirjade võimalikest rikkumistest.

25 Lõpuks ei nõustu Vialto vaidlustatud kohtuotsuse punktis 182 esitatud põhjendusega, milles Üldkohus järeldas seoses avaldamismeetmega, et miski ei võimalda asuda seisukohale, et meede rikub proportsionaalsuse põhimõtet ainuüksi põhjusel, et selle eesmärk oli kaitsta sama õiguspärast eesmärki. Seda hinnangut ei ole põhjendatud ning asjaolu, et nii kõrvalejätmise karistusel kui ka avaldamismeetmel võib olla sama üldine õiguspärane eesmärk, ei muuda avaldamismeedet automaatselt proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas olevaks.

26 Teiseks väidab Vialto, et Üldkohus moonutas faktilisi asjaolusid seoses selliste asjaolude tuvastamisega, mis eraldi põhjendavad kõrvalejätmise karistust ja avaldamismeedet. Täpsemalt möönis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175, et vaidlusaluses otsuses ei tehtud rangelt vahet kõrvalejätmise karistust ja avaldamismeedet põhjendavate asjaolude vahel, ning ta asus seejärel seisukohale, et see ei too tingimata kaasa neid meetmeid põhjendava kahe põhjenduse segiajamist, mis võib kahjustada proportsionaalsuse põhimõtet. Vaidlusaluse otsuse põhjendustest 77 ja 80 nähtub aga, et need kaks põhjendust olid identsed. Proportsionaalsuse põhimõtte ja määruse nr 966/2012 artikli 106 lõikes 16 ette nähtud nõude täitmise kohtulikuks kontrolliks on vaja kindlaks teha põhjendused, mis võimaldavad lisaks hankemenetlustest kõrvalejätmisele põhjendada täiendava avaldamismeetme võtmist.

27 Komisjon palub esimese väite ilmselge põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

28 Esiteks tuleb meenutada, et määruse nr 966/2012 artikli 106 lõikes 16 on sätestatud, et selleks, et vajaduse korral tugevdada kõrvalejätmise ja/või rahalise karistuse hoiatavat mõju, avaldab komisjon, kui hankija ei otsusta teisiti, oma veebisaidil teabe kõrvalejätmise ja, kui see on kohaldatav, rahalise karistuse kohta.

29 Tuleb tõdeda, et selle sätte sõnastusest nähtub selgelt, et hankemenetlusest kõrvalejätmise karistus ja avaldamismeede on kaks erinevat meedet ning et komisjon võib võtta avaldamismeetme, kui ta peab seda vajalikuks, et tugevdada ettevõtja hankemenetlusest kõrvalejätmise karistuse hoiatavat mõju.

30 Seda tõlgendust kinnitab määruse 2015/1929 põhjendus 21, millest nähtub sisuliselt, et liidu seadusandja tahe oli tugevdada menetlusest kõrvalejätmise karistuse ja rahalise karistuse hoiatavat mõju, nähes ette võimaluse avaldada teavet kõrvalejätmise kohta, kuna selline meede võib aidata kaasa sellele, et kõnealune tegevus ei korduks.

31 Seega leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 171 sisuliselt õigesti, et kuigi need kaks meedet ei ole oma mõju poolest samaväärsed, kuna kõrvalejätmise karistus on peamiselt karistava olemusega, samas kui avaldamismeetmel on pigem hoiatamise ja ennetamise eesmärk, on need siiski teineteist täiendavad, kuna nende eesmärk on sama: panna kõik asjaomased isikud loobuma võimalikust eeskirjade rikkumisest.

32 Teiseks, mis puudutab etteheidet, et avaldamismeetme õigustamiseks puudus konkreetne ja eraldi põhjendus võrreldes kõrvalejätmise karistust õigustava põhjendusega, siis olgu meenutatud, et institutsioonidel olev põhjendamiskohustus tähendab väljakujunenud kohtupraktika kohaselt, et vastavalt ELTL artikli 296 teisele lõigule peab asjaomane institutsioon selgelt ja üheselt välja tooma tema vastuvõetud akti arutluskäigu, mis ühelt poolt võimaldab asjaomastel isikutel võetud meetme põhjuseid mõista, et oma õigusi kaitsta, ja teiselt poolt kohtul kontrolli teostada (vt selle kohta 8. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Viasat Broadcasting UK *vs.* komisjon, C-660/15 P, EU:C:2017:178, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 õigesti meenutas, ei pea põhjendus olema tingimata ammendav, kui see on piisav, millega on tegemist siis, kui asjaomane institutsioon toob välja otsuse ülesehituses keskse tähtsusega faktid ja õiguslikud kaalutlused (vt selle kohta 1. juuli 2008. aasta kohtuotsus Chronopost ja La Poste *vs.* UFEX jt, C-341/06 P ja C-342/06 P, EU:C:2008:375, punkt 96, ning 10. juuli 2008. aasta kohtuotsus Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs.* Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punkt 169).

34 Käesoleval juhul nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendusest 80, et avaldamine oli põhjendatud asjaoluga, et Vialto takistas OLAFil uurimist läbi viia ja et see oluliste lepinguliste kohustuste raske rikkumine kahjustas liidu finantshuvide kaitset.

35 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175 märkis, on selles põhjenduses selgelt esile toodud, miks on avaldamismeede õigustatud. Üldkohus võis seega õiguspäraselt otsustada, et ainuüksi asjaolust, et vaidlusaluses otsuses ei tehtud rangelt vahet kõrvalejätmise karistust ja avaldamismeedet põhjendavate asjaolude vahel, ei piisa selle leidmiseks, et neid meetmeid õigustavad kaks põhjendust on segi aetud, mis võib kahjustada proportsionaalsuse põhimõtet.

36 Kolmandaks väidab Vialto samuti, et vaidlustatud kohtuotsuse punktid 175 ja 173 on omavahel vastuolus, kuna Üldkohus täpsustas viimati nimetatud punktis, et avaldamismeetme suhtes tuleb läbi viia proportsionaalsuse analüüs, mis on eraldiseisev kõrvalejätmise karistuse proportsionaalsuse analüüsist, isegi kui nende kahe meetme aluseks olevad asjaolud võivad olla ühised ja neid võib uurida samal ajal.

37 Sellega seoses tuleb meenutada, nagu tegi ka Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 172, et määruse nr 966/2012 artikli 106 lõike 17 punktis b on ette nähtud, et „[k]äesoleva artikli lõikes 16 osutatud teavet ei avaldata […] [,] kui avalikustamine põhjustaks asjaomasele ettevõtjale ebaproportsionaalset kahju või oleks muul moel ebaproportsionaalne, võttes aluseks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud proportsionaalsuse kriteeriumid“.

38 Kõnealuse määruse artikli 106 lõikes 3 sätestatud proportsionaalsuse kriteeriumid puudutavad aga menetlusest kõrvalejätmise ja/või rahalise karistuse otsuseid.

39 Seega ei tulene määruse nr 966/2012 artikli 106 lõike 17 punktist b, et avaldamismeetme proportsionaalsuse analüüs peaks tingimata hõlmama asjaolusid, mis erinevad nendest, mida võetakse arvesse kõrvalejätmise karistuse proportsionaalsuse analüüsis. Vastupidi, avaldamismeetme proportsionaalsuse analüüsimiseks viitab see säte nimelt proportsionaalsuse kriteeriumidele, mis on seotud kõrvalejätmise karistusega. Pelk asjaolu, et mõlemat liiki meetmete õigustamiseks tuginetakse sisuliselt samadele põhjustele, ei kujuta endast seega iseenesest proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist, kui mõlemad meetmed on põhjendatud, nagu on käesolevas asjas.

40 Neljandaks, mis puudutab avaldamismeetme sobivust liidu finantshuvide kaitse eesmärgi saavutamiseks, siis tuleb märkida, et selle määruse artikli 105a lõikes 1 on ette nähtud, et selleks, et kaitsta liidu finantshuve, loob komisjon varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ning haldab seda. Selle süsteemi eesmärk on muu hulgas hõlbustada ühes kõnealuse määruse artikli 106 lõikes 1 nimetatud kõrvalejätmist põhjustavas olukorras olevate ettevõtjate kõrvalejätmist.

41 On tõsi, et määruse nr 966/2012 artikli 105a sõnastusest tuleneb, et kõrvalejätmise karistuse eesmärk on kaitsta liidu finantshuve, ilma et see säte viitaks avaldamismeetmele kui sama eesmärgiga meetmele.

42 Samas tuleb meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 31, on need kaks liiki meedet teineteist täiendavad. Lisaks ja eelkõige teenib kõrvalejätmise karistuse ja rahalise karistuse hoiatava mõju tugevdamine sellega, et avaldatakse menetlusest kõrvalejätmisega seotud teave, lõpuks ka liidu finantshuvide kaitse eesmärki. Nimelt aitab selline avaldamismeede osas, milles selle eesmärk on, et ettevõtjad ei rikuks oma kohustusi liidu eelarvest rahastatavate hankelepingute täitmisel, ilmselgelt kaasa liidu finantshuvide kaitse eesmärgi saavutamisele.

43 Järelikult ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta järeldas, et avaldamismeede on liidu finantshuvide kaitse eesmärgi saavutamiseks sobiv.

44 Viiendaks väidab Vialto, et Üldkohus moonutas faktilisi asjaolusid seoses selliste asjaolude tuvastamisega, mis eraldi põhjendavad kõrvalejätmise karistust ja avaldamismeedet, kui ta möönis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175, et vaidlusaluses otsuses ei tehtud vahet ühelt poolt kõrvalejätmise karistust ja teiselt poolt avaldamismeedet põhjendavate asjaolude vahel, ning tegi sellest järelduse, et see ei too tingimata kaasa neid meetmeid põhjendava kahe põhjenduse segiajamist, mis võib kahjustada proportsionaalsuse põhimõtet.

45 Sellega seoses tuleb meenutada, et käesoleva kohtuotsuse punktist 39 tuleneb, et Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 175 õigesti, et asjaolu, et vaidlusaluses otsuses ei tehtud rangelt vahet kõrvalejätmise karistust ja avaldamismeedet põhjendavate asjaolude vahel, ei ole iseenesest piisav selle leidmiseks, et neid meetmeid õigustavad kaks põhjendust on segi aetud, mis võib kahjustada proportsionaalsuse põhimõtet.

46 Järelikult, kuna moonutamist puudutav etteheide ei saa vaidlustatud kohtuotsuse põhjendatust kahtluse alla seada, tuleb asuda seisukohale, et see argument on edutu.

47 Kõiki neid asjaolusid arvestades tuleb esimene väide osaliselt põhjendamatuse ja osaliselt edutuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

48 Teises väites leiab Vialto, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 183–186 õigusnormi, kui ta leidis, et määruse nr 966/2012 artikli 106 lõike 16 teises lõigus sätestatud nõuetega on kooskõlas see, et kõrvalejätmise avaldamisel komisjoni veebisaidil ei ole täpsustatud, et teda puudutav lõplik kohtuotsus või lõplik haldusotsus puudub.

49 Esiteks kujutab asjaolu, et kõrvalejätmise avaldamisel ei ole mainitud lõpliku kohtuotsuse või lõpliku haldusotsuse puudumist, endast olulise vorminõude rikkumist. Tegemist on selge ja tingimusteta nõudega, mille eesmärk on teavitada kolmandaid isikuid ja mille järgimata jätmine eksitab neid. Seega leidis Üldkohus ekslikult, et selle vorminõude rikkumine ei avaldanud Vialto õiguslikule ja varalisele olukorrale kahjulikku mõju.

50 Teiseks vaidleb Vialto vastu sellele, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 183 kohaldatakse analoogia alusel 11. septembri 2014. aasta kohtuotsust Gold East Paper ja Gold Huasheng Paper *vs.* nõukogu (T-443/11, EU:T:2014:774, punkt 98), mis käsitleb komiteega konsulteerimist puudutava eeskirja rikkumist.

51 Kolmandaks ei peaks Üldkohtu järeldus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 185, et komisjon parandas käesoleva kohtuotsuse punktis 49 viidatud täpsustamata jätmise 24. oktoobril 2018, olema kõnealuse sätte rikkumise olemasolu hindamisel otsustava tähtsusega asjaolu. Liidu õigusakti õiguspärasust tuleks hinnata, võttes arvesse selle vastuvõtmise ajal esinenud sisulisi ja õiguslikke asjaolusid.

52 Komisjon palub teise väite ilmselge põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

53 Määruse nr 966/2012 artikli 106 lõike 16 teise lõiguga on sisuliselt nõutud, et kõrvalejätmise karistuse avaldamisel oleks täpsustatud, et asjaomase ettevõtja suhtes ei ole tehtud lõplikku kohtuotsust ega lõplikku haldusotsust. Sellistel juhtudel tuleb teavet täiendada teabega mis tahes apellatsioonkaebuste, nende seisu ja tulemuste kohta ning hankija mis tahes läbivaadatud otsuse kohta.

54 Vialto väidab, et selle märke puudumine kujutab endast oluliste menetlusnormide rikkumist, mis kahjustab tema õiguslikku ja varalist olukorda.

55 Euroopa Kohtu praktikast nähtub, et huve kahjustava akti vastuvõtmist reguleerivate menetlusnormide järgimata jätmine kujutab endast oluliste menetlusnormide rikkumist ja et kui liidu kohus tuvastab asjaomase akti kontrollimise käigus, et see ei ole nõuetekohaselt vastu võetud, peab ta olulise menetlusnormi rikkumisest tegema järeldused ning tühistama sellest tulenevalt niisuguse puudusega akti (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Tilly-Sabco *vs.* komisjon, C-183/16 P, EU:C:2017:704, punkt 115 ja seal viidatud kohtupraktika).

56 Sellega seoses tuleb tõdeda, et asjaolu, et komisjoni veebisaidil avaldamisel ei ole märgitud, et Vialto suhtes ei ole tehtud lõplikku kohtuotsust ega lõplikku haldusotsust, ei ole seotud menetlusega, mis puudutab komisjoni poolt kõrvalejätmise avaldamise otsuse vastuvõtmist, vaid see on asjaolu, mis on selle otsuse vastuvõtmisest hilisem.

57 Käesolevas asjas ei ole tühistamishagi ese mitte avaldamismeede kui selline, vaid vaidlusalune otsus. Viimati nimetatud otsuse artiklis 2 on sõnaselgelt ette nähtud, et avaldamisel tuleb märkida, et lõplik kohtuotsus puudub. Nimetatud otsus ei ole seega õigusvastane ja vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisel ei ole tehtud ühtegi viga.

58 Järelikult leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 184 õigesti, et seda märke puudumist ei saa pidada Vialto õiguslikku ja varalist olukorda kahjustavaks ning see ei kujuta endast olulise menetlusnormi rikkumist. Nimelt ei saa selle märke puudumine mõjutada kõrvalejätmise avaldamise otsuse õiguspärasust.

59 Mis puudutab täpsustamata jätmise hilisemat parandamist komisjoni poolt, siis nähtub vaidlustatud kohtuotsusest, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 185 esitatud põhjendus, mis algab määrsõnaga „lisaks“, on selle kohtuotsuse punktis 184 tehtud järeldusega võrreldes täiendav.

60 Järelikult tuleb edutuse tõttu tagasi lükata etteheide, mis puudutab vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisest hilisemat parandust.

61 Järelikult tuleb teine väide osaliselt põhjendamatuse ja osaliselt edutuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

62 Kolmandas väites leiab Vialto, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 194–196, et komisjonile etteheidetava tegevuse õigusvastasuse tingimus ei olnud täidetud. Õigusnormi rikkumised vaidlustatud kohtuotsuses, nagu need on esitatud apellatsioonkaebuse esimeses ja teises väites, tõendavad komisjoni õigusvastast tegevust, mis peaks kaasa tooma kahju hüvitamise nõuded rahuldamata jätnud vaidlustatud kohtuotsuse punktide 195 ja 196 tühistamise.

63 Komisjon palub kolmas väide ilmselge põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

64 Kuna kolmanda väite saab igal juhul tunnistada põhjendatuks üksnes siis, kui esimene ja teine väide on ise tunnistatud põhjendatuks, mis aga nii ei ole, siis tuleb kolmas väide tagasi lükata ja seega apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

65 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.

66 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

67 Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Vialto on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb Vialto kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

1. **Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**

2. **Jätta Vialto Consulting Kft. kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**

Allkirjad